

بخش آموزش رسانه تفریحی سنتر

کلیک کنید www.tafrihicenter.ir/edu

 نمونه سوال گام به گام

 امتحان نهایی جزوه

 دانلود آزمون های آزمایشی

درس نامه ی درس شانزدهم : آداب مطالعه

واژه آموزی *****

ساختن واژه

یکی از راه های ساخت واژه ی غیر ساده ، استفاده از بن مضارع « خوان » است که از مصدر « خواندن » به دست می آید و به دو صورت کاربرد دارد :

۱. اسم + خوان : نغمه خوان = یعنی کسی که نغمه ای (آوازی) را می خواند . مانند : قصه خوان ، نغمه خوان

۲. اسم + خوان + ی : شعر خوانی = یعنی کسی که شعری را می خواند . مانند : قصه خوانی ، شعر خوانی ، لالایی خوانی

ز ک ق ه :

ساخت این واژه ها هم در شعر و هم در نثر به کار می رود .

مانند : اگر پرسند که قصه خوانی ، چند نوع است ؟ بگوی دو نوع : اول حکایت گویی و دویم نظم خوانی یا

نذر کردم گر از این غم به در آیم روزی تا در میکده ، شادان و غزل خوان بروم

پرسش و پاسخ

۱- پنج واژه بنویسید که با یکی از واژه های « خوان » یا « خوانی » ساخته شده باشد .

۲- در شعر زیر ، واژه ای وجود دارد که از « اسم + خوان + ی » ساخته شده باشد . درست نادرست

« ز لوح خشت چون این حرف خوانی ز حال خشت زن ، غافل نمائی »

۳- کدام یک از واژه های زیر با یکی از واژه های « خوان » و « خوانی » همراه نمی شود ؟

الف (سحر) ب (خروس) ج (علم) د (باز)

۴- اگر واژه ی با « خوانی » همراه شود ، کلمه ی به دست آمده ، معنی : به سختی خواندن مطلبی می شود .

۵- کدام واژه با « خوان » همراه نمی شود ؟

الف (تعزیه) ب (نمونه) ج (هفت) د (دعا)

کارگاه نویسندگی

ضرب المثل

همان طور که قبلاً هم یاد گرفته اید ف ضرب المثل ، عبارتی است که در بردارنده ی نکته یا لطیفه یا پندی است

که در میان مردم رایج است و برای تأثیر بیشتر بر خواننده یا شنونده ، در بین مردم ، استفاده می شود .

استفاده ی به جا و مناسب از ضرب المثل ها ، بر قدرت سخن و اثر بخشی آن می افزاید و گفتار و نوشتار را

شیرین و دلپذیر می کند .

شاعر یا نویسنده ی توانا ، می تواند در موقعیت مناسب ، در شعر یا نوشته ی خود از ضرب المثل استفاده کند و

سخن خود را دلنشین و مؤثر سازد .

ضرب المثل ها ، در طول تاریخ زبان ، به تدریج ، وارد زبان فارسی شده اند ؛ گاهی یک مصراع یا بیت ، به دلیل

نکته ای مهم و اثر گذاری در شنونده یا خواننده ، به مرور زمان ، به صورت ضرب المثل در آمده است .

مانند : مصراع « توانا بود هر که دانا بود » یا مصراع « نابرده رنج گنج میسر نمی شود »

توجه!

در کتاب « امثال و حکم » اثر دهخدا ، ضرب المثل های فارسی جمع آوری و به ریشه های آن هم اشاره شده است . سعی کنید این کتاب را در کتاب خانه ، پیدا کنید و هنگام نیاز به آن مراجعه کنید .

تمرین

۱- با مراجعه به کارگاه نویسندگی هر درس در کتاب نگارش ، ضرب المثل ها را پیدا کنید و بنویسید .

-۱

-۲

-۳

-۴

-۵

-۶

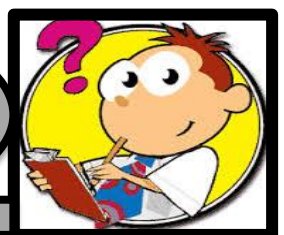
-۷

-۸

-۹

-۱۰

نکته ی املائی

به هر دسته از کلمات زیر توجه کنید :

الف) خوش گوار - خوش بین - خوش پوش - خوش باور

ب) خشنود - خُرسند

باید دانست کلمه های دسته ی « الف » از ترکیب دو کلمه ی « معنی دار » مستقل ساخته شده اند که یکی از آنها کلمه ی « خوش » است اما کلمه های دسته ی « ب » هر کدام یک کلمه ی مستقل هستند و ترکیبی نیستند بنابراین هنگام نوشتن املائی کلمه های هر دسته باید دقت کنیم تا دچار اشتباه نشویم .

تمرین

۱- با توجه به معنی و مفهوم ، املاي درست کلمه را از داخل کمانک انتخاب کنید .

- اول آن که از خبردار شود . (احوال گذشتگان - احواله گذشتگان)
- سیم چون گذشتگان شنود . (مهنت و شدت - محنت شدت)
- چنان کند که ملول گردد . (مستمه - مستم - مستمع)
- سخنان نگویند . (مهال و گزاف - محال و گزاف - محال و گزاف)

۲- حروف جا افتاده را با توجه به معنی کلمات کامل کنید .

ت..... لی: (آرامش) م..... نت: (رنج و اندوه) مستم.....: (شنونده)
گ..... اف: (بیهوده) ا..... تدا: (میانه روی) م..... ال: (ناممکن)

*** بیشتر بدانیم ***

قید:

به کلمه ای گفته می شود که یکی از ویژگی های فعل را از نظر مکان، زمان ، تأسف ، تأکید ، حالت و ... بیان می کند .

انواع قید از لحاظ معنی و مفهوم

۱. قید زمان	۲. قید مکان	۳. قید حالت	۴. قید مقدار
۵. قید کیفیت	۶. قید آرزو (تمنا)	۷. قید شک و تردید	۸. قید تکرار
۹. قید تأکید	۱۰. قید پرسشی	۱۱. قید تأسف	

➤ قید زمان:

پاسخ به پرسش (کی ؟) یا (چه وقت ؟) . مانند : دیروز هوا سرد بود (چه وقت سرد بود ؟)

مهم ترین قیدهای زمان عبارتند از : هرگز - هیچ گاه - دیروز - سحرگاه - امشب - اکنون - الآن - هنوز - پارسال
ظهر - به ندرت - زود - پاییز - حالا - فوراً - بعد - هیچ وقت و ...

➤ قید مکان:

پاسخ به پرسش (کجا ؟) . مانند : فاطمه این جا آمد . (کجا آمد ؟)

مهم ترین قیدهای مکان عبارتند از : بالا - پایین - آن جا - دور - نزدیک - هر جا - خارج - مغرب - جلو - زیر
و ...

➤ قید حالت :

پاسخ به پرسش (چگونه ؟ ۹ یا (چه طور ؟) . مانند : زهرا عاقلانه تصمیم گرفت (چگونه تصمیم گرفت ؟)

مهم ترین قیدهای حالت عبارتند از : دوان دوان - آهسته - تند - آشکار - خنده کنان - شاد - خندان - قدم زنان - نفس زنان - ناراحت و ...

➤ قید مقدار :

پاسخ به پرسش (چه مقدار ؟) . پریناز زیاد خوابید . (چه قدر خوابید ؟)

مهم ترین قیدهای مقدار عبارتند از : زیاد - کم - هزاران - بیش تر - قدری - تماماً - فراوان - اندک و ...

➤ قید کیفیت (چگونه) :

مهم ترین قید های کیفیت عبارتند از : آهسته - خوب - زشت - راست - ارزان - به آرامی - کامل و ...
مانند : مهتاب خوب می خواند .

➤ قید آرزو (تمنا) :

کاش - کاشکی - لطفاً - ان شاء الله - امیدوارم - الهی - آرزومندم - خدا کند و
مانند : کاش درس را خوانده بودم .

➤ قید شک و تردید :

شاید - به نظرم - گویا - احتمالاً - مثل اینکه و ...
مانند : احتمالاً پروین به سفر رفته بود .

➤ قید تکرار :

مجدداً - هی - باز - دوباره - دو مرتبه - از نو و ...
مانند : او هی می خندد .

➤ قید تأکید :

بله - حتماً - قطعاً - یقیناً - الحق - مسلماً - به درستی و ...
مانند : راستی اگر او را نبخشی چه می شود ؟

➤ قید پرسشی :

چگونه ؟ چرا ؟ چون ؟ آیا ؟ کجا ؟ مگر ؟ کی ؟ چه ؟ و
مانند : زهرا کی به مدرسه می آید ؟

➤ قید تأسف :

افسوس - متأسفانه - وای - دریغا - آخ - آه - واویلا و ...
مانند : متأسفانه زهرا به سفر نرفت .

آیا می دانستید:

❖ آسان ترین راه شناخت قید ها آن است که قید را از عبارت حذف کنیم اگر تغییری در عبارت پیدا نشد ، کلمه ی حذف شده قید بوده است .

مانند : من مریم را خندان دیدم : (من مریم را دیدم . (تغییری حاصل نشد))

❖ در زبان فارسی بیشتر صفت ها را می توان به صورت قید نیز استفاده نمود .

مانند : راه راست را به من نشان بده . (راست : صفت)

این راه ، راست است . (راست : قید)

خود سنجی				خ خ	خ	ق ق	ن ت
ساخت واژه ی غیر ساده با خوان و خوانی را یاد گرفتیم.							
با منبع اصلی ریشه های ضرب المثل ، کتاب دهخدا آشنا شدم .							
با انواع قید آشنا شدم .							

والدین سنجی				خ خ	خ	ق ق	ن ت
فرزندم معنی ضرب المثل ها را به خوبی می فهمد .							
با انواع قید آشنا شده است .							